

Handläggare
Cecilia Rivard
Telefon: 0850818048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2020-01-30

Nytt miljöprogram för Stockholm 2020-2023

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till Miljöprogram för Stockholm 2020–2023.

Sammanfattning

I budget för 2019 fick miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag av kommunfullmäktige att revidera Stockholms stads miljöprogram. Förslaget till Miljöprogram 2020–2023 fokuserar på de områden som har störst miljöutmaningar – hållbar energianvändning, transporter, klimatanpassning, kemikalieutsläpp, god vattenstatus, biologisk mångfald och resurseffektiva kretslopp. Arbetet med att nå miljömålen kräver samverkan med omvärlden och teknikutveckling.

Stockholm ska vara världsledande och inta rollen som en internationell förebild i det globala miljö- och klimatarbetet. Parisavtalets målsättningar ska förverkligas och målen för Agenda 2030 har vägts in i programmet.

Förvaltningen är positiv till förändringarna som föreslås och det är bra att programmets fokus ligger på klimatförändringar och resurshushållning. Miljöprogrammet är omfattande och om det ska bli en produkt som används aktivt av stadens verksamheter anser förvaltningen att det är nödvändigt att en kortversion tas fram.

Bakgrund

Staden antog 1976 sitt första heltäckande miljöprogram. Efter detta har en rad program tagits fram. Av kommunfullmäktiges budget 2019 framgår att Stockholms stads miljöprogram 2016–2019 och Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 ska revideras under 2019. Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar, där staden ska vara en internationell förebild i det globala miljö- och klimatarbetet.

Stadsledningskontoret lät hösten 2018 genomföra en extern granskning med utvärdering av styrningen inom miljö- och klimatområdet samt en översiktlig omvärldsanalys vilket legat till grund för arbetet med att ta fram nya styrdokument inom miljö- och klimatområdet. Den löpande uppföljningen visar att Stockholm har en god miljö men att arbete återstår bland annat inom sektorerna energi, transport, avfall och klimatanpassning.

Förslag till nytt Miljöprogram 2020–2023 är stadens tionde i ordningen. Programmet har tagits fram av brett sammansatta grupper inom olika delar av Stockholms stad under ledning av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett stort antal instanser, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast den 31 januari.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för stadsutveckling i samråd med avdelningen för förskola.

Remissen i sammanfattning

Förslaget till miljöprogram fokuserar på de största miljöutmaningarna under perioden. Sammantaget lägger miljöprogrammet fast 7 prioriterade mål för Stockholms livsmiljö, 16 etappmål samt förslag på indikatorer. Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument och är utgångspunkten för de handlingsplaner och riktlinjer som tas fram och detaljerar genomförandet för att nå målen.

Miljöprogrammet formulerar mål inom de områden där det bedömts att de största utmaningarna finns: Klimatpåverkan, klimatanpassning, resurshushållning och cirkulär ekonomi, biologisk mångfald samt skadliga utsläpp. Inom dessa områden formuleras mål för den egna organisationen.

Utsläppen av växthusgaser minskar inte i tillräcklig omfattning och klimatfrågan dominerar miljöarbetet i allt högre grad. Höjda ambitioner för klimatarbetet föreslås därför i förslaget till nytt miljöprogram. Dels med en högre målsättning för minskning av utsläpp, dels genom att ta in åtgärder som syftar till att minska konsumtionens miljöpåverkan. Staden är en stor upphandlande myndighet som kan gå före och vara ett gott exempel och inspirera andra.

Staden kommer inte uppnå miljömålen utan nära samverkan omvärlden och genom teknikutveckling. Näringslivets roll i miljöarbetet tydliggörs och former för samverkan behöver utvecklas.

I förslaget till miljöprogram beskrivs genomförande och uppföljning från olika perspektiv med exempel på åtgärder och ansvarsfördelning, intern och extern samverkan, innovation, inköpsprocessen och hur kommunikationsarbetet kan bidra till snabbare måluppfyllelse.

Programmet är utformat utifrån de 7 högst prioriterade målen på lång sikt fram till 2030 eller längre. Till målen hör 16 kortsiktiga etappmål för perioden 2020–2023. Stadsdelsnämnderna har genomförandeansvar för de etappmål som vi har markerat med asterisk.

Mål 1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

Etappmål:

- Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO₂e per invånare*
- Minskad klimatpåverkan från konsumtionen*

Mål 2. En fossilfri organisation 2030

Etappmål:

- Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter*
- Effektiv energianvändning*

Mål 3. Ett klimatanpassat Stockholm

Etappmål:

- Stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall*
- Stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja*

Mål 4. Ett resurssmart Stockholm

Etappmål:

- Minskad resursanvändning och klokare konsumtion*
- Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden*
- En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen

Mål 5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem

Etappmål:

- Upprätthålla funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur*

- Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel*
- Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald*
- Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten*

Mål 6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Etappmål:

- Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare
- Minskad omgivningsbuller

Mål 7. Ett giftfritt Stockholm

Etappmål:

- Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter*

Miljöprogrammet fastställer inte vilka konkreta åtgärder som ska genomföras inom verksamheterna eller kostnadsberäknar dessa. Nämnd eller bolagsstyrelse med ett uttalat genomförandeansvar för ett etappmål har ansvar för att i sin verksamhetsplan formulera mål, samt indikatorer och aktiviteter som syftar till att uppfylla miljöprogrammets mål och själva avgöra och besluta om de mest kostnadseffektiva åtgärderna.

Respektive nämnd ska utifrån Miljöprogrammet och Klimathandlingsplanen formulera en miljö- och klimathandlingsplan för verksamheten vid sidan om verksamhetsplanen.

Nämnder och styrelser med ansvar för genomförandet av etappmålen ska i sina verksamhetsplaner tydliggöra hur utvecklade arbetssätt avseende samverkan, innovation, inköp- och upphandling och kommunikation kan utnyttjas som strategiska verktyg för ökad måluppfyllelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till de förändringar som gjorts i förslaget och att fokus främst ligger på klimatförändringar och resurshushållning. Ökad inriktning på att minska växthusgasutsläppen stämmer överens med målen i Parisavtalet. Att programmet även väger in de integrerade och odelbara målen i FN:s Agenda 2030 ökar dokumentets tyngd.

För att miljöprogrammet ska bli en produkt som används aktivt av stadens verksamheter anser förvaltningen att det är nödvändigt att en kortversion tas fram.

Miljöprogrammet är mycket ambitiöst och kräver att nya kontaktvägar och samverkansformer etableras med näringsliv, akademi och civilsamhälle för att målen ska kunna nås. För förvaltningen gäller även att lyckas med att sprida programmets innehåll till alla nivåer inom den egna organisationen så att samtliga involveras i miljöarbetet.

Miljöprogrammet är ett övergripande dokument med flera omfattande planer och strategier kopplade till programmet, som exempelvis klimathandlingsplan, kemikalieplan och handlingsplan för biologisk mångfald. Mängden dokument är stor vilket gör att det är svårt att få en överblick över alla åtgärder som ska genomföras för att nå målen.

Det föreslås att nämnderna ska ta fram egna miljö- och klimathandlingsplaner utifrån Miljöprogrammet och Klimathandlingsplanen. Enligt förvaltningen är det bättre att införliva miljöprogrammets mål, indikatorer och aktiviteter i respektive nämnds verksamhetsplan. Stadsdelsnämnderna hade för ett antal år sedan i uppdrag att ta fram egna miljöhandlingsplaner med utgångspunkt från miljöprogrammet. Dessa planer visade sig vara överflödiga och kom inte till användning. Oavsett bedömer vi att vår förvaltning har ett behov av att kartlägga nuläge och identifiera prioriterade åtgärder med utgångspunkt från miljöprogrammet och alla dess underdokument.

Stadsdelsnämnderna har genomförandeansvar, tillsammans med andra nämnder och styrelser, för mål på kort och lång sikt. Flertalet åtgärder är möjliga att genomföra men kräver personella och ekonomiska resurser. Många av åtgärderna arbetar förvaltningen kontinuerligt med men miljöarbetet kan bli mer noga och konsekvent.

Exempelvis pågår naturvårdsskötsel med friställning av ekar på Farstanäset i samarbete med trafikkontoret, blomsterängar skapas för att öka den biologiska mångfalden, plantering av blommande buskar och träd görs för att gynna pollinerande insekter. Vid anskaffning av kontorsmöbler har Stockets återbruk använts vid ett flertal tillfällen under 2019. Förvaltningen arbetar med att införa matavfallsinsamling även vid verksamheter som inte har regelbunden måltidsverksamhet, exempelvis vid mötesplatser för

seniorer. Förvaltningens resepolicy ska revideras och skärpas under 2020. Växtbäddar med biokol grävs ner där skyfallskartering visar risk för översvämning. Förvaltningens bilar minskar till antalet och byts ut till fossilbränslefria.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Sara Wrethed
Avdelningschef

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till Miljöprogram för Stockholm 2020–2023

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Sandström, Stadsdelsdirektör	2020-01-15
Sara Wrethed, Avdelningschef	2020-01-15